

SLOVENSKI NAROD

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati peti
vrsta Din 4.—, Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod«
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocanova ulica 2. — Tel. 140.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESSENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

PRVI KONGRES MEST IN TRGOV DRAVSKE BANOVINE

Danes so se sestali v ljubljanski mestni posvetovalnici zastopniki vseh mest in trgov dravske banovine, da razpravljajo o tesnejšem sodelovanju pri reševanju važnih občinskih problemov

Z novimi zakoni in z novo ureditvijo države so dobile tudi naše občine razne nove naloge, tako da zahteva današnji položaj mest in trgov v dravski banovini nujno tesnejše enotne organizacije. V svrhu razgovora, o nujnih problemih in vprašanjih, ki teže vsa mesta, trge in sploh vse večje občine, je sklical ljubljanski župan dr. Dinko Puc za danes popoldne v dvorano mestnega magistrata I. kongres mest in trgov dravske banovine. Njegova iniciativa je našla na velik odmev in danes so se zbrali v ljubljanski mestni posvetovalnici dvorani zastopniki vseh mest in trgov dravske banovine.

Zastopniki mest in trgov

Zastopani so bili Maribor (župan dr. Juvan), Celje (direktor Šubic), Ptuj (župan Brenčič), Brežice (Igo Supan), Cernomelj (Karel Müller), Kamnik (župan Kratner), Kočevje (Kostanjevec), Kranj (Pirc, Sabi-ty in Fock), Škofja Loka (župan Hafner), Laško (podžupan Elsbacher), Lož (Ule), Ljutomer (Janko Divjak), Metlika (J. Goš-čar), Novo mesto (župan dr. Režek), Rade-če, Radovljica (Janec), Šoštanj (dr. Mayr), Vršnja gora (I. Bregar), Braslovce (Josip Omladič), Cerknica (Verli), Dolnja Lenda-va (Geza Šiftar), Domžale (Matej Turk), Kostanjevica (blagajnik Bučar), Kropa (Fran Petrač), Litija (župan Lebinger), Mengeš (župan Peter Lipa), Mozirje (Go-ričar), Rajhenburg (Vranetič), Ribnica (No-vak), Rogatec (Marinč), Sevnica (Krulic), Trbovlje (Dinko Pavlin), Velike Lašče (Ivan Kočevar), Vrhnika (Jože Brenčič), St. Jurij o. j. ž. (Josip Drofenik) in Trzin (župan Lončar).

Župan dr. Puc o namenu kongresa

Kongres je otvoril župan dr. Dinko Puc ter pozdravil bana dr. Marušiča ter vse navzoče, ki so se v tako velikem šte- vilu odzvali njegovemu povabilu. Nadalje je poudarjal, da je namen kongresa raz- pravljati o komunalnih nalogah mestnih in trških uprav ter o sožitju mest z okolico. Treba se je baviti s politiko, ki naj varuje koristi mesta, brani pa tudi koristi kmeta. Doslej manjkajo zakoniti predpisi za naj- različnejše probleme. Kar se tiče financ, smo na primer odvisni od dobre volje raz- nih načelnikov, a občina je temelj države, zato se ne sme omalovaževati financ mest- nih občin. Nemčija je izjemala svoja me- sta in je prav zaradi tega danes v tako težkem položaju, ker so si morala mesta pomagati z zunanji krediti. Enako je v Italiji. Kjer državo podpira občina, le tam je država zdrava. Res je, da je podlaga državi kmet, vendar pa državo na zunan- reprezentirajo mesta. Tako smo videli na mirovinskih konferencah v Parizu, da so se državne meje določale z ozirom na mesta in njih potrebe. Mesta odločajo o kultur- nem in gospodarskem napredku naroda, za to pa zaslužijo največje pozornosti. Tako imajo tudi mestne in trške občine premalo pravic in ne smejo same kaznovati niti na- vijalcev cen, temveč jih smejo le prijaviti sodišču. Odgovornost zaradi dražnje se zato tudi ne sme zvrčati na mestne uprave.

Zelo važen problem v novem občins- kem zakonu je tudi obseg občin in koliko sejskih občin naj se priključi mestom. To vprašanje je za naše trge in mesta živ- lenskega pomena in bo ugodno rešeno le s sodelovanjem združenih mest in trgov. Oudi v vprašanjih socialne oskrbe je po- trebna organizacija, zlasti za to, kar dose- danji savez mest ni agilen ter imajo mesta v raznih banovinah države tudi različne interese. Tudi so v savezu vključena je velika avtonomna mesta, manjši kraji pa ne. Naša nova organizacija naj daje sa- vezu pobude, da bo koristil vsem mestom in trgov. Zato bo seveda naša organizaci- ja stopila v savez mest. Pri ustanavljan- ju nove organizacije nam lebdijo pred oč- mi mogočna organizacija češkoslovaških mest, ki obvladuje vso državo. Organizaci- ja naj doseže to, da se naše želje ne bo- do več omalovaževale, temveč da bomo povabljeni s sodelovanjem in odločanju pri vseh vprašanjih, ki se tičejo življenja mest in trgov.

Banov pozdrav

Ko se je pleglo odobravanje, ki ga je iz- zval govor župana dr. Puc, je vstal burno pozdravljen ban dr. Marušič in izjavil, da njegova prisotnost na kongresu ne izvira samo iz dolžnosti in tudi ne samo iz sposto- vanja ter iskrene ljubezni do zastopnikov naših mest in trgov, temveč tudi iz potrebe, da ugotovimo skupno eno ali drugo resnico. Spominja se etičnih borb, ki so jih mesta in trgi vodili za to, da so prišla v slovenske roke. Tedaj se je ves narod interesiral in sodeloval v teh bojih za mesta, kar je do- kaz, da so mesta središča vsega naroda in da torej med mesti in deželo ne sme biti diferenc, temveč je na dnu mišljenja vsega naroda med mestom in deželo, vendar naj- čvrstejša solidarnost. Vsako senco nespo- razuma med mesti in trgi na eni ter njih okolico na drugi strani naj kongres odkloni ter napravi trajno in obema koristno sožitje. Diferenc ne sme biti, ker so vsi le deli naroda in je razvoj vse dežele in drža- ve mogoče le tedaj, če pri delu korakajo me- sta in podeželje paralelno za napredkom. Zlasti je pohvalno, ker je kongres klican v političnem in gospodarsko tako važnem času. Odstranimo stare grehe in zaživimo novo življenje, ki nas pripelje k gospodar- skemu napredku, ko je ves svet v največji gospodarski krizi. Vsi brez razlike pojdemo složno na delo in k gospodarski solidarnosti! Pri bakljadi sem večkrat čul tudi vzlik: »Živela složna Jugoslavija!« Složna naj pa ne bodo samo plemena, temveč naj sloga vlada tudi med vsemi sloji in razredi, ki naj strnejo vse svoje moči v gospodarske svrhe. Tako bo postal kongres močan ka- men temeljev države. In zato mu želimo naj- večjega uspeha.

Dobro mišljenim, resnim besedam so sle- dili resni moški z največjim odobravanjem. V imenu zborovalcev se je za te lepe be- sedе zahvalil župan dr. Dinko Puc in ob- ljubil, da se bodo tudi vsi ravnali po njih, kar je gotovo po želji Nj. Vel. kralja, ter predlagal, da se kralju odpodije udanostna brzojavka, kar so zborovalci sprejeli z naj- večjim navdušenjem. Končno je župan dr. Puc javil, da bo najprej poročal podžupan prof. Jarc o današnjem položaju mest in trgov v dravski banovini, za njim je go- voril tajnik dr. Riko Fux o organizaciji, tema dvema govoroma bo pa sledila deba- ta, a po tej debati bo šele govoril mestni ing. Mačkovšek o novem gradbenem za- konu in naših mestih.

Na poziv ljubljanskega župana, naj se kot kolegi o vsem prav po domače po- govorijo, so si zapalili cigare in cigarete ter pričeli razpravo o težkih komunalnih pro- blemih.

Položaj mest in trgov v dravski banovini

Najprej je govoril podžupan prof. Jarc o današnjem položaju mest in trgov v dravski banovini ter poudarjal, da seste- nek ne pomeni odvojenosti od vasi, temveč pravo poglavlje. V resnici je bistvena razlika med obema, ker je vas producent, mesto pa konzument, ker je mesto druga- če naseljeno, namreč strnjeno, vasi pa raz- tresene, razen tega ima pa mesto tudi druge zahteve in potrebe, kakor dežela. Težavno mestno vprašanje je kanalizacija, ker so fekalije v mestih nadloga, na de- želi pa največja dobrota.

Najvažnejši problem mest in trgov je novi občinski zakon, ki o njem sicer že obstoji mnogo načrtov, pa še nobeden ni sprejet. Seznaniti se moramo z njim in poiskati poti, da bomo imeli vpliv na ta zakon. En zakon govori o občinah, drugi pa o mestih. Vprašanje je, katera mesta pridejo v seznam mest, če se bo odločalo le po številu prebivalcev. V Banatu imamo na pr. ogromne vasi, pri nas pa ma- la mesta in trge, ki imajo popolnoma druge potrebe, kakor popolnoma vsaka in kmetska banatska sela. Po načrtu bi se imenovale mesta male srbske varošice brez industrije in brez modernih mestnih značilnosti, pri nas bi pa prišla v seznam mesta le štiri mesta z občinsko avtonomi- jo. Težko vprašanje je tudi prenešen de- lokrog, ki nam je naprtil vzdrževanje po- ličije, šolstva, ceste in druga velika bre- mena, ki ima od njih koristi vsa okolica. Zaradi prehrane in cen moramo konstatir- ati, da je treba to vprašanje urediti za obe strani koristno, ker ima sedaj dobi- ček pri prodaji le prekupec, ne pa kmet.

Tudi mnogo drugih problemov je novih, kakor na primer to, kako bodo mestne ob- čine podrejene višjim oblastem. Težavna vprašanja so pa tudi pristojnost in domo- vinstvo, kjer je treba največje opreznosti. Prav tako važen je občinski volilni red, zlasti z ozirom na sezone delavce, ki večji del leta stanujejo na deželi. Po grad- benem zakonu, ki bo o njem poročal ing. Mačkovšek, so pridružena mestom tudi in- dustrijski kraji in letovišča, ki imajo čisto drugačne interese.

Najvažnejši je seveda proračun, ki za- hteva stabilizacijo občinskih dohodkov. Da ne živimo takorekoč iz roke v usta, ker ne poznamo stalnih finančnih mini- strov, ki se kaj naglo menjajo. Na jasnem moramo biti kako je s trošarino, gostašči- no, vodarino, tuznimi in kanalskimi pri- stojbinami itd. ter sploh vse urediti po enotnih principih. Pozabiti pa pri tem ne smemo na cestne doklade. Izdatki vedno naraščajo, dohodkov je pa vedno manj, zato moramo zasledovati ves potek raz- prav o novih zakonih, da se napravi za nas znošen zakon o financiranju. Prav ob- širno je govornik razpravljal o prehrani mest z ozirom na sadržišče ter o ob- činskih kreditih, ki so lahko dosegljivi le tam, kjer imajo občine svoje lastne denar- ne zavode. Ustanovila naj bi se posebna centrala, kjer bi juridiki, finančni, teh- nični in drugi strokovnjaki presojali raz- na vprašanja in pretehtali racionalnost raznih nameravanih občinskih podjetij. Ustanovil naj bi se po zgledu Zveze če- škoslovaških mest tudi žiro promet, ki je napravil češka mesta za najmočnejši fak- tor v državi.

Govor podžupana Jarca je bil sprejet zelo simpatično, prav tako tudi govor taj- nika dr. Fuxa o organizaciji Zveze mest in trgov.

Organizacija mest in trgov dravske banovine

Mesta in trgi dravske banovine danes niso organizirani kot samostojna korp- oracija, temveč so združeni deloma v Sa- vezu gradov v Zagrebu, deloma v župan- ski zvezi, ki združuje vse občine, po ve- čini so pa neorganizirani. Za bivšo mar- iborsko oblast je bila ustanovljena Zveza mest, trgov in zdraviliških občin s sede- žem v Mariboru. Tako opazimo v tem oziru veliko razcepljenost, ki je le v ško- do mestom in trgov, ki tvorijo enako in- teresno skupino, lahko rečem skoraj v vseh vprašanjih komunalne politike. Av- tonomna mesta Ljubljana, Maribor, Cel- je in Ptuj so pred leti ustanovila Zvezo avtonomnih mest, ki pa ni prišla do prave veljave in do dela. Ta razbitost v or- ganizaciji mest in trgov je gotovo le v škodo mestom in trgov in je nujna potre- ba z ozirom na današnji položaj, da se iz- vede enotna organizacija vseh mest in tr- gov in se event. še priključi zdraviliške občine. Nova ustava jamči občinam avtonomijo, to pa ne zadostuje, treba je, da jo tudi sami čujemo in s trdim delom gradimo in apopolnujemo. Načela orga- nizacije naj bi bila približno sledeča:

Ustanovi se zveza mest in trgov dra- vske banovine s sedežem v Ljubljani.

Zveza ima nalogo gojiti koristi v njej združenih mest in trgov, dajati jim na- svete in podpirati s skupnim delom njih razvoj in uveljavljati praktično skušnje v upravi in v javnem gospodarstvu.

Upravni organi Zveze so: glavna skup- ščina, ki obstoja iz delegatov posameznih občin. Število delegatov se določi s pra- vili in predsedstvo zveze, katerega voli glavna skupščina. Vse tozadevne podrobnosti in delokrog obeh določajo pravila. Predsedstvo mora skrbeti za organizacijo Zveze pisarne, ki izvršuje tekoče zadeve. Finančna sredstva za vzdrževanje orga- nizacije določa vsako leto glavna skupšči- na s proračunom ter obstojajo v glavnem iz prispevkov posameznih članov. V zvezi naj bi bila združena vsa mesta in trgi in ev. zdraviliške občine, ako se izreče da- našnji kongres za to, in Zveza naj bi po- tem pristopila kot članica Saveza grado- va, kot državni organizaciji. Ker imajo av- tonomna mesta v mnogih zadevah druga- ne interese, kakor manjša mesta in trgi, bi bila avtonomna mesta poleg tega še direktno vključena v Saveza gradova, kar

se bi uredilo sporazumno s Savezom gra- dova.

Z ozirom na to predlagam:
I. kongres mest in trgov skleni, da se ustanovi Zveza mest in trgov za dravsko banovino s sedežem v Ljubljani.

Pripravljalni odbor ima nalogo, da iz- dela pravila Zveze, ki jih razpošlje vsem prijavljenim članicam v izjavo. Po izvr- šenih pripravah, ki morajo biti izvr- šene najkasneje do 15. novembra 1931, skliče predsednik ustanovno glavno skup- ščino zveze.

Po iztrpnem poročilu dr. Fuxa se je prvi oglasil k debati novomeški župan dr. Režek, ki je še enkrat konstatiral, da kon- gres nima niti najmanjše osi proti podeže- lju. V resnici je kongres le naravna posledica gospodarskega in kulturnega razvoja in bo zato nameravana organizacija najtes- nejša vez med obema strankama. Predlog mesta Ljubljane je zelo umesten, čeprav ni vse dobro, kar pride iz središča banovi- ne. Opozarja na potrebo centralizacije mestnih denarnih zavodov ter želi, da se organizacija ustanovi. Tudi mariborski žu- pan dr. Juvan se je v premišljenem govoru izjavil za organizacijo. Na dolgo je pa o po- trebi ločitve mest od okolice razpravljaj župan šentjurski Drofenik. Debate so se udeleževali tudi drugi župani, končno je pa govoril nadsvetnik ing. Mačkovšek o grad- benem zakonu.

Naša mesta in novi gradbeni zakon

Ing. Janko Mačkovšek je poročal o naših mestih glede na novi gradbeni za- kon. Z uveljavljanjem novega gradbenega zakona dobi vsa naša kraljevina trdne in solidne osnove pri izgrajevanju naših mest in trgov in tudi ostalih selišč. Toza- devnih zakonskih predpisov nekateri veli- ki predeli Jugoslavije do sedaj sploh še niso imeli, v kolikor pa so jih posamezne pokrajine že imele, so to bili predvsem bolj policijski zakoni za varnost in solid- nost zgradb, ki so pa v mnogih primerih tudi onemogočali gradnje, na drugi strani pa zopet omogočali do skrajnosti v teh zakonih nepredvidene zlorabe. Prizna- ti moramo, da so stavbni redi za bivšo Kranjsko in bivšo Štajersko ter tudi naj- novejši za mesto Ljubljano (ki praznuje že skoro svojo 35 letnico) v mnogočem prav koristili našim krajem. Bili so pa nujno potrebni korigiranja v mnogočem, še bolj pa izpopolnitve. Da so se v mar- sičem že zastarali, nam priča med drugim tudi določba ljubljanskega stav. reda, ki zahteva ne glede na teren ravne in pra- vokotne se križajoče ulice — tedaj arhi- tektura ravnala —, ko so vendar najlepši ljubljanski predeli še vedno oni, ki se tem določbam protivijo, to je vsa obgrajka čr- ta preko starega in Mestnega trga do Vodnikovskega spomenika.

Novi gradbeni zakon je zagrabil vpra- šanje naših večjih selišč na široko, kajti ugotoviti je treba, da vsebuje vsa moder- na dognanja urbanizma in sodobne prin- cipe o ureditvi in izgraditvi mest in trgov. Novi gradb. zakon služi občemu social- nemu blagostanju in z raznimi preventiv-nimi ukrepi skuša preprečiti ekološke zlorabe pojedincev na korist splošnosti, on hoče omogočiti skupnosti v naših krajih boljše, zdravše, cenejše in lepše življenje.

Novi gradbeni zakon je okvirni zakon t. j. predvideva le splošna načela in pre- pise, ki se dajo opoštevati po vsej drža- vi; posameznim pokrajinam in krajem pa je prepuščena svoboda, da v okviru in in- tencijah gradb. zakona dobijo svoje po- sebne predpise in gradb. pravilnike z upo- števanjem lokalnih prilik, razpoložljivega gradb. materiala, klimatskih prilik itd.

Novi gradbeni zakon postane tedaj osnova novega gradbenega zakonodajstva, ki se sedaj razvije z izdelavo gradb. pra- vilnikov, uredb o napravi regul. načrtov, splošnimi predpisi glede naprave regul. načrtov, uredb o higijeni stanovanj, pra-

vilnikom o oddaljenost zgradb od raznih prometnih ustanov in naprav, javnih zgradb itd., tehničnim predpisom o upo- rabljivem gradb. materialu, odredbe o knjiženju gradbeno-pravnih obvez v jav- nih knjigah, pravilnikom za komasacijske komisije, pravilniki za urejevanje vasi ite.

Novi gradbeni zakon sestoji iz 4 delov
1. in najboljše del: Mesta in trgi.
2. del: Sela.
3. del: Industrijska in rudarska nase- lja, kopališča in zdravilišča, klimatski in turistični kraji.

4. del: Prehodne in končne določbe.
Karakteristika novega gradb. zakona je vsebovana v glavnem, t. j. 1 delu. Na katere kraje, mesta in trge se bo nanašal, bomo zvedeli šele iz posebne uredbe, ki bo izdana od gradb. ministra v soglasju z ministrskim predsednikom. Ker dobi novi gradb. zakon obvezno moč po dobi 6 mesecev po razglasitvi, tedaj 16. dec. 1931, je verjetno, da bo do takrat ta uredba že izdana.

Pravice in dolžnosti

Občina ima pravico nadziranja nad gradnjo, vzdrževanjem in uporabo gradb kakor tudi kontrole v higijenskem in var- nostnem pogledu. V bodoče se ne bo mo- la vršiti gradnja ali popravilo nobene gradbe, dokler se ne dobi gradbeno do- voljenje od občine, pa naj to delo izvršuje privatnik, občina ali katerakoli javna, državna ali privatna ustanova. Občina ima pravico, da v posebnih javnih knjigah knjiži gradbenopravne obveznosti, ki iz- virajo iz zakona samega ali pa jih naloži občina na temelju teh predpisov poedinim gradiliščem. Občina ima glede ureditve gradilišča (stavbišča) pravico parcelacije. To pravico je imela že doslej, toda v bo- doče ne bo mogoča nobena parcelacija v zemljiških knjigah odtodno katastru, ne da bi občina na to pristala. Občina bo ime- la tudi pravico komasacije, ki je ena naj- važnejših pravic in posvema v našem zakonodajstvu. Komasaacija ali zložitve razbitih posestev se izvaja na soglasno za- htevo soudeležencev. Sme se ukreniti tudi zoper voljo soudeležencev po službeni dolžnosti, če službi občinam javnim koristim. Nadalje bo imela občina pravico popra- ve meje na predlog prizadetih ali po službeni dolžnosti. Imela bo tudi pravico apro- priacije; to so primeri, ko je dvoje zemljišč neosposobnih za zadržavo, recimo zaradi premajhne površine. V takih primerih se manjše zemljišče doda večjemu, kar se vrši s svobodno pogodbo ali s cenitvijo po predpisih zakona o razlastitvi. Občina ima tudi pravico zahtevati povrnitev vseh stroš- kov za popravo trotoarjev od prizadetih posestnikov, kar je v zakonu novo, za na- pravo novih ali razširitev obstoječih ko- munikacij — tudi napravo tlaka — ter za odkup potrebnega zemljišča lahko občina zahteva povračilo stroškov do polovice, če je ulica lokalnega značaja, in manj, če je tranzitnega. Tudi to je v zakonu novo. Končno ima občina pravico zahtevati po- vrnitev stroškov za takse za uporabo in vzdrževanje vodovoda in kanalizacije (ka- nalska pristojbina, vodarina).

Če se hoče občina okoristiti z vsemi na- vedenimi pravicami in ugodnostmi, ki jih naši dosedanja stavbni redi ne poznajo, mo- ra izdelati regulacijski načrt (za naše kraje, kjer imamo katastrske mape, je rok 6 let), dalje uredbo o njega izvršitvi, to je nekak- šen komentar in opis, ter končno gradbeni pravilnik, ki je pravzaprav v glavnem do- sedanja stavbni red. Ta pravilnik mora biti napravljen v roku 2 let. Da se regulacija lahko oživetvori in ne ostane samo na pa- pirju, predvideva novi gradbeni zakon po- seben del za izvajanje regulacije.

Ob zaključku lista lepo uspehi kongres že traja.

Blejski šahovski turnir

Bled, 7. septembra. V 11. kolu blejske- ga šahovskega turnirja sta Niemcovič in dr. Vidmar remizirala. Bogoljubov je po- razil Stoltza, Aljehin pa Maroczyja. Par- tija dr. Astaloš - Pirc je bila prekinjena. Flohr je porazil Tartakowerja. Kashdan Kostića in Colle Spielmann. Nedeljski turnir je pokazal prodiranje mladih mojstrov.

Danes se je pričelo 12. kolo. Popoldne sta že remizirala Spielmann in dr. Aljehin po nezanemljivi igri. Kostić igra proti Ma- roczyju in je za malenkost boljši. Partija Stoltz - Kashdan je precej izenačena. Za- nimiva je borba dr. Tartakower - Bogolu- bova. Tartakower ima napad, ker je žrtvo- val za dve lahki figuri stolna in dva kme- ta. Dr. Astaloš stoji nekoliko boljše na- pram Flohru, ki se pa dobro brani. V par- tiji dr. Vidmar - Pirc ima Vidmar kmeta več, toda Pirc ima protifance, ker ima dva tekača. Colle igra napram Niemcoviču, ki

si je pa ustvaril znatno boljšo pozicijo in najbrže partijo dobil.

Avto med gledalci

Milan, 7. septembra. Pri včerajšnjih avtomobilskih dirkah v Milanu se je pripe- tila huda nesreča. Avto znamke Alfa Ro- meo se je zaletel med gledalce. Voznik je ostal nepoškodovan, dočim so bili med gle- dalci trije ubiti, štirje smrtno nevarno in 18 lažje ranjenih.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 2279.30 — 2286.14, Bruselj 787.71 — 790.07, Curih 1103.25 — 1106.55, Dunaj 795.43 — 797.83, London 274.90 — 275.72, Newyork 5645.87 — 5662.87, Pariz 221.83 — 222.49, Praga 167.58 — 168.08, Trst 295.85 — 296.75.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.04, Pariz 20.11, Lon- don 24.92, Newyork 512.87, Bruselj 71.40, Milan 26.82, Madrid 45.50, Amsterdam 206.60, Berlin 121.45, Dunaj 72.10, Sofija 3.71, Praga 15.19, Varšava 57.40, Bukarešta 3.05 in pol.

Odkrili smo spomenik našemu Osvoboditelju

Mogočna vsenarodna svečanost ob odkritju spomenika kralju Petru v Ljubljani

Ljubljana, 7. septembra. Minula sta dva dneva, ki sta bila lepša, kakor smo pričakovali. Ostala bosta v spominu vseh, ki so bili v Ljubljani, še bolj se jih bodo pa morda spominjali oni, ki so ju zamudili in ostali doma. Ti komodni ljudje so sedaj nevoščljivi udeležencem proslave najbolj zato, ker ni bilo tako, kakor so pričakovali. Mnogo besedi je bilo prej proti spomeniku kralju Petru in proti njegovemu prostoru. Nalase smo hodili včeraj po proslavi in seveda tudi med njo po slavnostnem prostoru in obšli vsi Ljubljanjani, kjer se je zbiralo največ ljudi, pa smo se prepirali, da so se prejšnji zabavljali izprebrnili in po odkritju spomenika prav okesano, zato pa tembolji.

naučeno hvalili. Celo taki so bili med njimi, ki so poskušali organizirati protest proti prostoru, sedaj so pa morali priznati, da od takih stvari v resnici nimajo pojma, čeprav so v drugih strokovnjaki in splošno ugledni ljudje. Če jih je ta blamaža izučila, ne vemo, ker je zabavljanje ljubljanskemu malo-mešanju prirojeno, čeprav je tak špiser vedno globoko preverjen, da je v vseh zadevah prvovrsten in odločujoč strokovnjak.

V soboto se je jela Ljubljana polniti. Pri tem ne mislimo na našo inteligenco in odličnike, ki ob takih prilikah radi stojijo po gosposko ob strani, pač pa na naval preproste ljudstva z vseh strani Slovenije. Ne prestano so v soboto dopoldne povpraševale na rotovžu belokranjske ženske, kje so stanovanja, in iskali štajerski možje, kje se potrjujejo legitimacije. S cekarji in punkelci so postajali pred mestno hišo, nervozni, ker so čakali dogodka, ki si ga niso mogli predočiti.

Razsvetljava je bila veličastna in vso pohvalo zaslužijo njeni aranžerji. Silno posrečen je bil naš žarnik, ki je v isti višini obkrožal Marijin trg in hiše na oni strani Ljubljani. Z večine je bilo to naše ljudstvo tam od severne ali zapadne meje. Zakaj oni prav dobro čutijo in vsak dan doživljajo, kaj je Slovencem Jugoslavija. Vsi tam ob meji svojo domovino v resnici ljubijo in jo spoštujejo, ker jo cenijo iz svoje vsakdanje izkušnje. Dobro vedo, da jih Jugoslavija brani. In kakor otroci se zaneso in zaupajo vanjo.

Prelepo je bil oba dneva aranžiran Mestni trg z bližnjim okolico. Mestni arhitekt Spincič je pokazal, da je staro Ljubljano mogoče okrasiti tudi po modernih principih v skladno in efektivno enoto. Njemu se je pa kot režiser pridružil direktor Šaplja, ki je po direktivah in v sporazumu z odborom za postavitev spomenika v tesnem kontaktu s članom odbora Abčinom vodil posameznike in množice sigurno in brez zmede na vrvice. Načrt njegov je bil premišljen do najmanjše podrobnosti in je tudi do najmanjše podrobnosti uspel.

Pisani šopek narodnih noš okrog Robbina vodnjaka je bil težiče in žarišče vse velike dekorativne slike, obenem pa žarišče vseh simbolov proslave. Narodnih noš za skupino okrog Robbovega vodnjaka ni aranžiral arhitekt ali etnograf, torej strokovnjak, temveč naš šentjakovski trgovec Jože Bergant. Po figuralni kakor po pravilnosti noš je skupina presegala vse dosežanje. In njena slikovita pestrost je neusiljivo prišla do največje veljave.

Najgloblji vtis na ogromne množice je pa napravila naša narodna vojska. Kamor si prišel, povsod so govorili o njej in se navduševali za njo. Deželo je predvsem reprezentiralo gasilstvo.

V sprevodu je bilo 4500 mož iz vseh krajev Slovenije. Ta garda narodne zavednosti je najmočnejši državotvorni element, ker se rekrutira iz srednjih in nižjih slojev. Starčki so bili med gasilci in tudi mnogo mladine, pa vsi so se enako potrudili, da bi nastopili čim lepše. Ali je pa kdo tudi izražal, koliko so ti mali ljudje žrtvovali za proslavo? Njim največja zahvala.

Marsikdo se je čudil, ker je pričakoval večje število Sokolov. Pri tem pa ni pomislil, da je danes v Sokolu z malimi izjemami skoraj vse. Le malo kdo je pa tudi računal, da so bile tudi vse ostale ljudske množice in organizacije društvena in mestna zastopstva po veliki večini sokolska.

Mnogo simpatij so vzbujale tudi skavtske organizacije, ker so se ljudje prepirali, da to ni le igrača, temveč prav globoko premišljena in tudi dobra vzgoja mladine. Posebno pozornost je vzbudila uniforma kostonjevske meščanske garde, ki so jo s ponosom nosili skoraj sami sta-

rejši možje. V teh uniformah je izražena velika ljubezen do svojega rojstnega kraja in ljubezen do svojega gnezda je tudi ljubezen do domovine. Kakor čopki na njih kapah žari vedno plamenček za domovino v njih srcih, tudi če so najbolj črni dnevi in naitrše skrbi. Posebej pa

moramo se pohvaliti našo ženo. Da jih ni pripeljala sama radovednost ali pa nečimernost na slavnost, so dokazale s svojim sodelovanjem in vseh koncih in krajih. Prav žene z dežele, ki so drugače mirne in le za dom vnete ter se nerade pojavljajo v javnosti, so bile slavnosti najbolj vesele. Čeprav so žrtvovali v teh težkih časih mnogo prihrankov, vendar so vselej izjavile, da je še vse premalo za vse, kar so lepega doživle. Priveditelj moramo čestitati prav zato, ker so znali vse nastope aranžirati tako, da preprosto ljudstvo ni bilo nikjer zastavljeno. Poleg župana Maribora, Celja in Kranja ter poleg ministrov in generalov so stali zastopniki občin najmanjših vasic, čeprav niso imeli cilindrov in celo ne kravat. Skoraj v zadregi so bili, ko so se sedje med seboj opozarjali na njih redove, da, tudi na teh skromnih prsih se poda sv. Sava.

Kakor vedno, so se postavili Primorci. Prvi so bili s svojimi spomini polnimi, s starimi zastavami na razstavah, kamor so prišli z izrazitimi prapori kljub največji plohi.

Tudi pred univerzo, kjer so gorele sveče med rožami, je bilo ves čas polno ljudi. Vsak je stopil tja, kakor ne zamudi v Vseh svetih na grob svoje matere. In vse tam okrog je bilo tako pobožno in tako presunjeno, kakor na malem vaškem pokopališču, ko iz snega vzcveto lučke sirot.

Vreme je pa pravi čudež. Vestno se je

Ljubljana velika in premajhna
Cez dan mesto buči, ponoči pa šumi — Bežni vtisi o vrvenju množic po Ljubljani

Menda ni treba patetičnih fraz, ne visokih besed — čemu? Ljubljana buči; morda bi marsikoga to dejstvo zapeljalo, da bi zašel med poete in bi niti ne opravljal preveč nehalnega posla. Toda čemu bi jim hodili v zelje, samo prisluhnimo, kako Ljubljana buči.

Kako in kaj je bilo včeraj, o tem so že govorile hvalevredne besede, nismo pa vseeno povedali vsega. Da je včeraj v Ljubljani deževalo, je kot pribito in da se je ob pravem času zjasnilo ter ni ploha preizkusila kranjskih marel, ko je bila za to najlepša prilika, je tudi znano, kvečjemu, če bi se povdarili.

Ljubljana je torej postala kar čez noč velika in obenem premajhna. Prišlo je ljudstvo in množica govori. Govori pa tako: ljubljanske noči teh velikih dni so bele, prebele, da so celo prekosile belo Ljubljano. Sicer je pa preskrbljeno za prenočišče. Le ljudje nočejo spati in ne iščejo prenočišč. Vso noč jih lahko opazuješ, kako se izprehajajo, kako tu in tam obstanejo pred šumnimi gostoljubnimi hišami, se malo zamislijo, zmajajo z glavami in gredo naprej. Uživajo mestno lepoto, blaženost noči, ki spominja na Alahova nebesa s svojimi tisočimi čarobnimi lučmi. Pa kaj Alahova nebesa! Avtomatične kranjske klobase so vendar več vredne. In so prišli ubogi in zaprepašeni ljudje v takšen zaračun kraj ter so z nastežaj odprtimi in z izbuljenimi očmi pričakovali čudeža, ki je zapovedal pod skrivnostno besedo »avtomatično« — da bi jim namreč kranjske klobase pričele leteti v usta kar avtomatično.

Tako so hodili ljudje — in še hodijo — od čudeža do čudeža dokler ne napoti dan. Seveda ponoči dežuje. Podnevi pa klesti povrh vsega še toča. Ljudje se za to ne zmenijo mnogo, kvečjemu, da kdo pripomni: — Takšna je torej bela Ljubljana, še babje pšeno je belo!

Podnevi pa, kot rečeno, Ljubljana buči, dočim ponoči samo šumi in, kar ni toliko vredno omembe, tu in tam neumorno trenirajo grla, vriskajo napol za šalo, napol za res, kajti nič lažjega kot to in dobro se je nekoliko priučiti, da znaš, če baš oblečeš narodno nošo. Zato so bile menda tudi narodne noše tako hripave. Torej podnevi, n. pr. včeraj na veleselju. Prišlo je ljudstvo in silno se je čudilo veleselju — namreč tolikšni množici ljudi. Neka ženica je dejala: — Nikdar ne bi verjela, da nas je toliko na svetu, saj je še veleseljem premajhen!

Treba je pripomniti, da je v očeh ljudstva veleseljem nekaj božanskega gorastnega. In tako so se ljudje morali končno čuditi sami sebi namesto veleselju. Res bi bilo treba privleči vsaj 12 tucatov superlativov za lase, da bi z njimi povedali, kaj in kako je bilo včeraj z veleseljem, da kaj takšnega še ni bilo, kaj takšnega še nismo doživeli. Na veleselju je bilo namreč včeraj toliko ljudi, da jih več sploh ni moglo biti. Veleseljem je bučal. Bil je morje množice — rečemo skromi poetične strune — morje pa ne zaradi ene same luže, ki je ob 16. gromila požreli kar ves veleseljem. K sreči ljudje vode niso videli zaradi nepopisne gneče, saj so tvorili le eno homogeno telo — nekakšno jaro kačo, ki seveda ni mogla videti pod svoj trehuh. Čutili pa vode tudi ni nihče, saj moraš končno postati brezčuten; preveč veselja je bilo, kar vpliva prav tako kot — če je dovoljena grda primera — preobitna porejta betin. In človek tudi mora biti brez-

čutno programa, kakor najbolj discipliniran udeleženec počastitve velikega kralja. Nobena organizacija in nobena prireditev ni napravila na udeležence takega vtisa, kakor to pravilno pokorno in disciplinirano vreme. Ljudstvo je videlo v vremenu prst božji. Zato je pa tudi čutilo na dnu srca, da dela prav. Prava slavnost se je za množice, ki je k njim samo dežela pripeljala nad 50.000 oseb, pričela šele po končanih uradnih svečanostih. Tedaj šele je zamrgolelo po cestah in ulicah. Mestni trg je bil pa do pozne noči ves poln občudovalcev brez izjeme za mojstrsko delo priznanega spomenika. Možaki so tipavali težkega žrebca in kot strokovnjaki ocenjevali njegovo vrednost in kapitalnost. Dolinar ni imel natančnejših kritikov, kot so bili ti konjerejci. Njih priznanje je prav tako veljavno in tehtno, kakor sodbe umetnjakarjev. Prav ponosni so bili pa kmetje tudi zato, ker je iz domačega kamna tako lepo izsekan sam kralj.

Tudi veleseljem je po slavnosti imel svoj največji praznik, saj tam še nikdar ni bilo takega navala kakor včeraj popoldne. Kakor nalašč je bila za to priliko prirejena razstava lepote naše zemlje in zgodovine naših mest. Ob pogledu na svojo posest so se množice navdušile in se navduševale pozno v noč, v Ljubljani ali pa daleč nekeje doma, kjer udeleženci slavnosti kar niso mogli povedati, kako je bilo. O, stvarine za pripovedovanje so v Ljubljani zbrali za vse življenje.

Kljub ogromnemu navalu ni bilo oba dneva niti najmanjšega incidenta. Množice so bile mirne, ker so se zavedale dostojanstva praznika.

Kaj bi govorili o uspehu. Vse je slavnosti veselo in ponosno, da naš mali narod lahko priredi tako imponantne manifestacije. Uspeh je in bo ostal vsestransko velik in trajen.

čuten, če pride v Ljubljano. Kajti v Ljubljani tolče ter klesti toča brez usmiljenja ter ji ni mar, če je človek brez zavetja pod nemilim nebom in celo na samem veleselju. Kam bi pa naj tudi bežal, ko so bili paviljoni tako zabasani, vsi pristreški zasledeni, da bi ne mogel med ljudi vtakniti niti šivanke. Kdor je bil pod streho, je moral biti srečen in kdor ni bil, je moral biti zadovoljen. Toča je klestila, tolkala, sekala, da je po strehah huje bobnelo kot prej dopoldne na Gradu. Ljudje so končno ugotovili, da je priredil to parado gasilcem na čast njihov patron, ker se je pač radoval nad tako številnimi varovanci.

In kako je včeraj — in še danes! — cvetela pšenica!... Ljubljana je pač kar nenkrat oblagodarjena z vsemi blagri. Ljudje so kupovali vse po vrsti, kar se jim je nudilo, da so se kupili vsi krizo, ki nas je toliko časa davila. To je najskromnejši primer: ljudje so kar drli vedrit v Tivoliju pod streho tistega šepastega vrtljaka, da je šel bolj šepal kot navadno. (Namreč vrtljak »Morski valoviti, da ne bo neizbežne zamele.« In tako vedriti od enega do drugega vrtenja ter za enkrat plačati 2 Din, se pravi, da je pšenica šla tudi v klasje ne le, da je cvetela.

Popoldne je ljudstvo romalo pred magistrat, kajti baš zaradi tega je prišlo v prvi vrsti v Ljubljano ter je rado čakalo tako dolgo kljub slabemu vremenu in vsemu. Kot okoli svete podobne so hodili, od vseh strani so si ogledali umetnino in tudi na tribuno je stopil vsak, da se bo lahko postavil doma, češ, na »dihale sem bil, na takšnem imenitnem podu, kjer so sedeli največji gospodje! Spomenik je seveda tudi vsak potipal, česar jim ni nihče branil.

Tako je bilo končno ustrezno tudi ljudstvu, kar ni brez pomena. Sploh pa je ljudstvu vsestransko ustrezno, česar gotovo ni treba posebej naglašati.

Elia je vse obrnil tako, da je bilo prav i zanj i za nas. Tako je bilo omogočeno žvgoletu »Gorenjskemu slavčuku na prostem v Tivoliju tako milo, da so ljudje v navdušenju poskušali trpežnost hlač na olinjih drevesih, kjer ni slučajno nihče pobiral vstopnine. Sicer pa itak ni bilo na terasi prostora. Saj veste, da nam je postala Ljubljana te dni na vsakem koraku za tri klatre premajhna. Pomagamo si pa, kakor vemo in znamo. Oni večer je nekdo zlezel na Prešerna že tako visoko, da je držal muzo za noge, smoti se je pa mladina povzdignila še višje — pred sama nebesa vrata — trojič k nogam, na spomeniku pred uršulinsko cerkvijo.

Snoci je bil namreč tam monstre koncert. Ljudi je bilo seveda mnogo in, kar je najbolj čudno, skoraj sami meščani, kar se je poznalo že po njihovi glasbeni izobrazbi, saj so ves čas med koncertom brusili podplate po Kongresnem trgu, kljub temu jih je pa nazadnje tako zabeležilo, da je bilo več godbenikov kot poslušalcev.

Prireditve Kraljevega tedna

Danes ob 7.: »Slohernik.
Jutri ob 1/2 3. Koncert 2400 pevcev.
ob 1/2 5. »Gorenjski slavček.
ob 9. »Slohernik.
Vstopnic je dovolj na razpolago v predprodnji.

Vse je šlo v najlepšem redu

Požrtvovalno in naporno delo naših železničarjev — Policija je vzor-no skrbela za red

Od vsesokolskega zleta v Ljubljani naše mesto še ni videlo tako ogromnega prometa in navala zunanjih gostov kakor včeraj in v soboto. Prvi vlaki z gosti so prihajali že v soboto popoldne, na kolodvoru, pred postajnim poslopjem, v vestibulu samem in na peronu je vršalo kakor v panju, neprestano so se vsipale velike množice udeležencev odkritja spomenika kralju Petru v Ljubljano.

Železniška direkcija je mobilizirala vse svoje postajno, pomožno, tehnično, vlakovsopremo in drugo osebje. V službo so morali tudi vsi oni, ki bi sicer imeli prost dan. Vsi železniški uslužbenci od prvega do zadnjega so v soboto in včeraj delali znatno nad normalo in je res samo njihova zasluga ter velika požrtvovalnost, da se je ves promet vršil v vzornem redu, da se ni pripetila niti najmanjša nezgoda in da so vlaki z malimi izjemami prihajali točno v Ljubljano ter tudi točno ob določenem času odhajali.

Kako ogromen je bil promet oba dni, je pač najbolje razvidno iz števila gostov, ki so prihajali z rednimi in izrednimi vlaki. Po približni cenitvi, se je že v soboto pripeljalo nad 8000 ljudi, včeraj pa okrog 25.000. Trije posebni vlaki so pripeli iz Dolenjskega, trije z Gorenjskega, pet iz Štajerske, eden iz Zagreba in še eden iz Trbovelj. Vlaki raznih lokalnih prog so pripeli močno ojačeni. Železniško osebje je bilo že od 4. ure zjutraj neprestano na nogah. Prvi vlaki so začeli prihajati kmalu po 6. največji vozovni promet je bil pa med 7. in 9. uro, ko je prišlo 23 vlakov, med temi 9 rednih. Takrat se je pokazala vsa disciplina in tehnična izvežbanost naših železničarjev. Na pretesnem ljubljanskem kolodvoru je bilo pač težko dirigirati in pravilno usmerjati 23 vlakov v dveh urah. Toda vse je šlo v redu in brezhibno.

Z vsakim vlakom se je pripeljalo od 800 do 1500 in celo do 2000 potnikov. Izredno dolg je bil vlak, ki je prišel ob 10.45 iz Maribora, imel je 33 vagonov, z njim se je pripeljalo okrog 1200 potnikov. Še večji naval je bil pa na posebni tržiški vlak, ki je imel 34 vagonov, z njim se je pripeljalo nad 2000 potnikov. V vlak je vladala nepopisna gneča in prišel je tudi z daljšo zamudo v Ljubljano. Naval na ta vlak je bil zato tako velik, ker so v Kranju ljudje navallili na posebni potniški vlak iz Trčica, namesto da bi zasedli zanje določeni po-

sebni vlak, ki je odšel malo pozneje iz Kranja.

Železniška direkcija je dala na razpolago za posebne vlake 300 rezervnih vagonov. Dočim se je pa v dopoldanskih urah ves promet brezhibno vršil, je postal popoldne položaj na kolodvoru kritičen. Ze opoldne so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vrlih železničarjev le s težavo vzdrževal red in preprečil, da se ni pripetila kakšna nesreča. Izletniki so bili namreč so se začeli vračati prvi izletniki domov, popoldne so pa po vrsti in točno po programu začeli odhajati drugi vlaki. Gneča na kolodvoru, v poslopju samem in na peronu je bila velika. Policijska uprava je dirigirala na kolodvor močan oddelek policije, ki je z največjim naporom in s pomožjo vr

NAJSLAVNEJŠI KOMIK

Senzacija!

SVETA

Danes in naslednje dni gostuje v

Elitnem kinu Matici

najslavnejši in svetovno znani klown in umetnik v eni osebi

GROCK

Današnja premiera ob 10. uri zvečer

Vstopnice v predprodaji pri blagajni.

Elitni kino Matica
Telefon 2124.

Dnevne vesti

— Naše poslaništvo v Pragi kupilo palačo. Jugoslovensko poslaništvo v Pragi je zaključilo pogajanja o nakupu palače na Mali strani v Mosteckih ulici št. 15, ki jo je prodal našemu poslaništvu veleposlanik Daubek. Večina palače je zavzemala doslej poljedelsko ministrstvo s svojimi uradi. Palača bo adaptirana in potem se preseli naše poslaništvo v njo z vsemi uradi. Doslej je bilo naše poslaništvo v palači malteškega viteškega reda na Mali strani.

— Iz državne službe. Premeščeni so tehnični svetnik Jan Vanjek od tehničnega oddelka v Pakracu k tehničnemu oddelku v Mariboru, tehnični svetnik Juran Oskar iz Maribora v Ljubljano in tehnični svetnik Štefan Pavlin iz Zagreba v Pakrac.

— Iz zdravniške službe. V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan sreski sanitetni referent v Laškem dr. Ljudevit Jenko.

— Notarska vest. Odbor notarske zbornice je postavil notarija dr. Josipa Krevla v Ljuti vršilec dolžnosti javnega notarija na po smrti notarija Hudovernika Aleksandra izpraznjeno mesto v Ljubljani. Uradno poslovanje ima pričeti z dnem 5. septembra 1931.

— Razpisana profesorska služba. Rektorat univerze v Zagrebu razpisuje natečaj za mesto rednega profesorja cerkvene zgodovine na teološki fakulteti. Prošnje je treba vložiti do 27. novembra.

— Taks so oproščeni. Tujsko-prometno in olepševalno društvo v Višnji gori, društvo za tujski promet v Kostanjevici na Krki in Zveza selekcijskih društev za pingavsko govedo v Ormožju.

— Koča na Mrzlici, ki bi morala biti otvorena jutri, se odpre v nedeljo 20. t. m. — Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 15. do 21. avgusta je bilo v dravski banovini 43 primerov tifuznih bolezni, 76 grip, 68 škrlatinke, 95 davice, 8 ošpic, 11 dušilnega kašlja, 17 šena, 8 krčevite odušenosti, po 2 nalezljive vnetja možganov in otročinske vročice ter po 1 koz, vrančnega prisada in vnetja hrbtničnega mozga.

— Banovinska kmetijsko-gospodinjstva šola na Mali Loki, pošta Velika Luka na Dolenskem, podaljšuje rok za sprejemanje učenk do 15. septembra t. l. V šolo, ki jo trajala deset mesecev, se sprejemajo samo kmečka dekleta, ki so dovršila osnovno šolo in so telesno popolnoma zdrava. Mesecna oskrbovalnina znaša 400 Din, ki se pa v upoštevanju vrednih slučajih revnejšim prosilcem po možnosti zniža.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 16. t. m. ponudbe za dobavo sene. — Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 12. septembra ofertalna licitacija za dobavo raznega papirja. — Direkcija državnega rudnika v Keki sprejema do 14. t. m. ponudbe za dobavo odelj. — V pisarni komisarija dravske stalne vojne bolnice v Ljubljani se bo zaključila dne 15. t. m. ponudba za dobavo telečjega in svinjskega mesa, mleka in žemlj. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 16. septembra ponudbe za dobavo cilindričnega olja in masti za stroje, mazila za čevlje, bučnega olja, pšenične moke, krtač za ribanje, čaja, koruze, riža ter koruznega zdroba. — Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. septembra ponudbe za dobavo železne pločevine. — Direkcija državnega rudnika v Vrhniki sprejema do 17. septembra ponudbe za dobavo hrastovega lesa. Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 17. septembra ponudbe za dobavo ovsu, do 18. septembra za dobavo svinjske masti in oljnice olja. Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. septembra ponudbe za dobavo modre galice, lesenih izolirnih spojk in telefonskih kabljev. — Uprava III. oddelka artiljerijsko-tehničnega zavoda v Zagrebu sprejema do 18. septembra ponudbe za dobavo jelovih desk. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Petrovče. Na praznik dne 8. septembra ob 15. popoldne praznuje naše sokolsko društvo 10letnico svojega obstoja v zvezi z javnim telednevnikom nastopom. Igrala bo železničarska godba iz Celja. Zveza z vlaki in avtobusi je zelo ugodna. Prijatelji sokolske misli, prihitite v obilnem številu v lepe Petrovče, da s tem vzpodbudite svoje petrovške brate in sestre za nadaljnje delo. Na svidenje! 451n

— Mletje državne pšenice. V pisarni provizorskega oddelka ekonomata oddelka ministrstva vojne in mornarice v Beogradu se bo vršila 11. tm. ob 11. uri popoldan druga javna ustmena licitacija za mletje večjih količin državne pšenice. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Ciril - Metodovi družbi za Aleksandra Hudovernika sklad so darovali: podružnica v Šiški 909 Din; šentpeterska ž. podružnica v Ljubljani 210 Din; Iv. Ušlaker, notar, Sevnica, 100 Din; Vončina, Ljubljana, 50 Din. Lepa hvala! 452n

— Smrtna kosa. Davi je umrl v Ljubljani po kratkem in težkem trpljenju v 69. letu starosti šolski upravitelj, častni član sreskega učiteljskega društva JUJ v Černomlju, častni član gasilnega društva, ustanovitelj Škole in drugih društev v Vinici gosp. Franjo Lovšin, oče podpredsednika Pokojniškega zavoda v Ljubljani g. Evgena Lovšina. Pokojni je spadal med najodličnejše naše javne delavce na deželi in užival je splošen ugled. Pogreb bo v sredo ob 16. izpred mrtvašnice na Stari poti. — V soboto je preminul v Ljubljani oče učiteljice Angele Čendem iz Gorice, zasebnik g. Jakob Čendem. Pogreb bo danes popoldne ob 16.30 iz Komenskega ulice št. 16. Blag jima spomin! Težko prizadetim rodbinam naše iskreno sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da se bo vreme polagoma zboljšalo. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno, v dravski in savski banovini večinoma tudi deževno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 20,6, v Zagrebu 19,6, v Ljubljani 18,8, v Mariboru 17,2. — Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,2, temperatura je znašala 8,2.

— Razine nesreče. V soboto popoldne se je hotela na Dunajski cesti pred artiljerijsko vojašnico 68-letna zasebnica Uršula Puklstein izogniti nasproti prihajajočemu motociklistu, na blatnih in splozkih tleh je pa padla in si zlomila levo roko. Pripeljali so jo v bolnico. — Posestnikov sin Janez Oset iz Grada, občina Cerklje pri Kranju, je včeraj padel s kolesa na glavo in si nekoliko pretresel možgane. Tudi njega so prepeljali v bolnico.

— Mlada kandidatka smrti. Na pokopališču v Trati pri Škofji Loki so našli ljudje včeraj popoldne neko mladenko zavlajočo se v krčbi. Poleg nje je ležala stekleničica, iz katere je dišalo po lizolu. Bilo je takoj jasno, da se je zastrupila. Nezvestno so prepeljali v ljubljansko bolnico, kjer so ji zdravniki izprali želodec in jo rešili gotove smrti. Gre za 16-letno posestnikovo hčerko Alojzijo Č. iz Trsta. Dekle sta včeraj nekoliko oštel njena mati in sestra, pa si je to tako vzela k srcu, da je sklenila končati si življenje. Kakor nam poročajo, je Alojzija že izven nevarnosti.

— Ker ni hotel vzeti njegove hčerke. V nedeljo je napadel in smrtno ranil v Beogradu tipograf Stanimir Mitrović bivšega kavararja Milana Božinovića, ker ni hotel vzeti njegove hčerke, s katero sta se imela že dolgo rada. Mitrović je že večkrat svaril Božinovića, naj pusti njegovo hčerko pri miru, če jo ne misli vzeti, pa ni nič pomagalo. V nedeljo ga je srečal na poti k svoji hčerki. Začela sta se pripraviti, Mitrović je potegnil dolg mesarski nož in ga zasadel Božinovića v trebuh. Potem je pa šel na policijo in povedal, kaj je storil.

Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, šušljanju, bledici, obolelosti žlez, izpuščenosti na koži, tvorbi uravnava »Franc Jožefov« vodo izobno toli važno delovanje črevesa. Odlični močje zdravilstvo so se prepričali, da celo najnežnejši otroci dobro prenece »Franc Jožefov« vodo. »Franc Jožefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Iz Ljubljane

— Iz Trgovine v torek 8. t. m. smejo biti bit glasom naredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih obratovalnic dopolne odprte. — Načelstvo.

— Izložbena okna ljubljanskih trgovskih, kakor smo že v soboto poročali, zelo lepo okrašena in povsod so med cvetjem in zelenjem slike kralja Petra, kralja Aleksandra ali prestolonaslednika Petra. Vseh trdki, ki so okrasile svoje lokale, v naglici nismo mogli naštet. Omenjamo že, da je zelo lepo okrasila svoje izložbeno okno znana narodna trdka Fran Stupica na Gosposvetski cesti.

— Iz Umrlj so v Ljubljani od 29. avgusta do 5. septembra: Vahtar Avgustin, 6 tednov, sin delavca, Illova 1; Prelesnik Marija Ludovika, 47 let, usmiljenka, Slomškova ulica 20; Colija Zvonka, 5 mesecev, hči doh. paznika, Svabičeva 15; grofica Auerperg Ema, zasebnica, 63 let, Gradišče 10. — Umrlj so v bolnici: Cof Dušan, 4 mesece, sin delavke, Zelena jama; Kerševan Ivan, 51 let, zidar, Podmilščakova 29; Turk Pavla, 10 let, hči banovinskega cestarja, Rovte 137; Jarc Alojzij, mizarski pomočnik, 26 let, Podreber; Leben Miroslav, sin zidarskega pomočnika, Štepanja vas 70; Vodnik Franja, 45 let, žena posestnika, Zaboršt 15; Černigoi Danica, 19 let, brezposelna bolniška streljica, Zgornja Šiška 30; Kukavica Anton, 29 let, kovač, Izlake 2; Meše Marija, 73 let, občinska reva, Vrbljenje 2; Juhant Matvež, 50 let, kajzar, Podboršt 33; Iršič Neža, 43 let, bivša služkinja, Vidovdanska 9; Ramberger Maks, posestnik, 32 let, Marna peč 9; Lukas Matilda, žena izdelovalca harmonik, 64 let, Dunajska cesta 36; Burger Josip, 4 mesece, sin dinarja, Srednja vas 10; Jenko Vera, 21 let, navijalka, Jarše 17; Novotny Jan, 54 let, mojster, Kranj; Zupan Lenard, 67 let, posestnik, Kokra 1; Riss Josipina, 27 let, zasebnica, Svabičeva 15; Dolinšek Janez, občinski revež, 73 let, Vidovdanska 9.

— Iz Gremilj trgovcev v Ljubljani sporoča vsem gg. učnim gospodarjem, da se prične reden pouk na gremiljski trgovski šoli v četrtek 10. t. m. ob 2. popoldne. Vsi oni vajenci, ki se še niso vpisali, naj to store najkasneje do 10. t. m. — Načelstvo.

— Izšel je nov, na povsem modernih principih sestavljen »Vodnik po Ljubljani«. Knjiga, na katere nastojni strani se nahaja slika nebotičnika z naslovom »Ljubljana«, obsega tri dele: kulturni del, delo ma sestavljen na podlagi umetnostno-zgodovinskih in drugih virov, deloma pa obstoječ iz prispevkov raznih uglednih strokovnjakov; praktični del in trgovski del. V kulturnem delu se nahajajo med drugim članki o arhitekturi, politični zgodovini Ljubljane, slikarstvu in kiparstvu, našem gledališču, literaturi in glasbi; trgovski del obsega med drugim članek »Ljubljana — gospodarsko središče Slovenije«. Knjižica, ki je tako bogato ilustrirana, kot ni bila do sedaj še nobena slična, in ki vsebuje deloma tudi nemške prevode člankov in ostale vsebine, znači razveseljiv napredek na tem polju. Dobi se po vseh knjigarnah.

— Iz Koncert pevske zveze, ki se vrši jutri na Kongresnem trgu ob pol 3, bo nedvomno največja pevska prireditev, kar jih je imela dosedanja Ljubljana. Veliko število članstva (2408) nam jasno kaže, s koliko vnamo se goji pri nas zborovsko petje. Občinstvo ljubljansko in zunanje vabimo, da v obilnem številu poseti največji pevski nastop kar jih je bilo pri nas. Vstopnice v Matici knjigarni.

— Iz Opozarjan na nocojšnjo dramsko predstavo »Slehenika«, ki se vprizori ob 19. na Kongresnem trgu. Vstopnice se dobe v dramskem gledališču (glavni vhod) od 10. do pol 13, in od 15. do 17. ure, od pol 18. dalje pa na Kongresnem trgu pred univerzo. Začetek točno ob 19. Tekom dneva je v dramskem gledališču tudi predprodaja za »Gorenjskega slavčka« za torek 8. t. m. ob pol 5. popoldne v Tivoliju in pa za predstavo »Slehenika«, ki se ponovi v torek 8. t. m. ob 9. zvečer na Kongresnem trgu.

— Iz 2400 slovenskih pevcev nastopi v torek 8. t. m. popoldne ob pol 3. pred nunsko cerkvijo. Poleg državne himne zapoje v mešanem, moškem ali ženskem zboru šest umetnih zborov in 10 prelopih narodnih pesmi. Dirigirata prof. Bajuk in č. g. Gašparič iz Maribora. Vstopnice v Matici knjigarni danes ves dan in jutri v torek od 9. do 12, in od 13. dalje pred univerzo.

— Iz Vpisovanje v Glasbeno šolo Narodnega železničarskega glasbenega društva »Sloga« v Ljubljani se prične v sredo 9. septembra t. l. in sicer od 8. do 12. in od 14. do 18. ure v društveni glasbeni dvorani v ljubljanskem dvoru, vhod iz Pražakove ulice. Vpisovanje traja samo do vključno petka 11. t. m. V soboto 12. t. m. ob 16. se oglašajo vsi učenci k razdelitvi učnih ur. V ponedeljek 14. t. m. je pričetek rednega šolskega pouka v vseh oddelkih.

— Iz Kravov už zatiramo najbolj zanesljivo z ARBORIN-om. Zahtevajte natančna navodila pri trdki »CHEMOTECNA«. Ljubljana, Mestni trg 10, na dvorišču. 444

Najboljše, najtrajnejše, zato včasnejše

— Iz Krajevni odbor Rdečega križa v Kranju priredi v korist društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije cvetlični dan na Marijin praznik dne 8. septembra dopoldne.

— Iz Alpinski vefilim »V kraljestvu Zlatoroga« se predvaja danes v izjemni predstavi ob 15. za šolsko mladino in za občinstvo z dežele. Za šolsko mladino v skupinah prijavljenih je določena izjemna znižana vstopnina 4 Din. Prijava je poslata klubovemu tajniku g. Milanu Khamu, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. Ostale predstave se vršijo danes ob 17. in 20. uri.

— Iz Pevsko društvo Ljubljanski Zvon. Na praznik, v torek popoldne, vsi v hotel

Tivoli za »Gorenjskega slavčka«, v sredo zvečer vaja mešanega zbora v društvenih prostorih. — Odbor.

— Iz Dve žrtvi ponočnjakov. V Prisojini ulici je snoči nekdo brez vzroka napadel in udaril z gorjačo po glavi mizarskega mojstra Ivana Valanta iz Ljubljane. Valant je moral v bolnico. — Druga žrtev ponočnjakov je postal delavec Pavle Tišina iz Most, katerega je nekdo pred velesojem sunil z nožem v levo roko in ga resno poškodoval. Tudi Tišina je moral v bolnico.

Commerce zopet prodaja. Glej današnji oglas.

— Obledela obleke barva v različnih barvah in plisiru tovarna JOS. REICH.

Razstava znamk na velesojmu

Zgodovinski postanek slovenskih znamk — Zbirka na razstavi obsega 129 listov

Ljubljana, 7. septembra. Filatelistična razstava direktorije pošte in telegrafa na velesojmu vzbuja med filatelisti in tudi nefilatelisti pozornost. Ne samo, da vsakdo lahko zasleduje zgodovino naših prvih slovenskih znamk in postanek znamke od originalnih slik slikarjev umetnikov do uporabne znamke; na vpogled je tudi zbirka dragocenih klisjev, poskusnih odvisov, raznih provizorijev, ki je deloma tako popolna, da se razstava lahko kosa z inozemskimi razstavami. Ta razstavni material, ki se sicer hrani v poštnem muzeju, je bil širši javnosti docela nedostopen in tudi ogromni večini raziskovalcev popolnoma neznan. Da se seznanijo obiskovalci razstave z ogromnimi težkočami, ki so se pojavile ob tisku prvih slovenskih znamk, naj bo kratko omenjen zgodovinski postanek slovenskih znamk.

Klišeji za tisk slovenskih znamk so bili dobavljani direktoriji pošte in telegrafa v Ljubljani od firme C. Angerer & Göschl na Dunaju januarja in februarja 1919 za znamke po 50, 60 vinarjev in 1, 2 in 5 kron. 20. marca 1919 pa je dobila ista firma nalog, naj izdela klisje za znamke po 3, 5, 10, 15, 20, 25, 30, 40 vinarjev in za 10 kron. V početku so se tiskale v kamenotisku. Medtem so pa zaloge znamk v krajih bivše Avstro-Ogrske vse pošle; vse od Avstro-Ogrske preostale znamke, ki so bile pretiskane kot vizoriji, so bile porabljene. Poleg tega je dobivala poštna direktorija v Ljubljani stalno nova naročila od vseh poštinskih uradov v Sloveniji. Zaradi te kalamitete je nastal projekt, da bi se uporabljale tudi v ostalih krajih bivše Avstro-Ogrske te slovenske znamke. Ker bi bil projekt zaradi tehničnih zaprek nemogoč, ki so zvezane s kompleksnim postopkom kamenotiska, se je prešlo k knjigotisku.

Jeseni 1919 je bila posebno velika potreba znamk. Nekatere pošle, ki znamk od ekonomata niso prejele ob pravem času, so si pomagale s tem, da so na lastno pest in tudi z dovoljenjem pristojne oblasti pretiskale (pri nas v Sloveniji) bivše avstro-ogrške znamke. V tem času največje potrebe po znamkah pa so prešli tiskarji Jugoslovanske tiskarne 12. oktobra 1919 v stavko in že nekaj tednov prej se je v Jugoslovanski tiskarni pokvaril stroj za zobčanje znamk. Neke pole znamk, ki še niso bile zobčane, je dala poštna direktorija tu v Ljubljani v mestnem liceju sama po svojih nameščencih zobčati. Zaloge znamk pri poštnem ekonomatu so le prehitro pojemale in prvotno se je mislilo dati tiskati znamke v Zagrebu. Ker pa je bila nevarnost, da tudi tam izbruhne stavka, je padla odločitev, da naj se tiskajo znamke v inozemstvu. Na Dunaju in po vsej Avstro-Ogrski je tedaj slovela tiskarna Cristoph Reisser sinovi kot tehnično popolna.

V tem, kako je jugoslovansko odposlanstvo prispepo k tiskarni A. Reisser nasledniki in ne k prej omenjeni tiskarni, si mnega nasprotujejo. Med tem ko g. Anton Wohlfahrt z Dunaja v svojem članku »Unbekannte über die Kettenstempelungsbetriebe Sloweniens 1919-20« (Donaupost, 9. zvezek, stran 117 in 118, 13. letnik 1930) trdi, da je prišla jugoslovanska komisija na Dunaj in je dala izvoščku nalog, naj jo pelje k tiskarni Reisser in da je izvošček pripeljal našo komisijo k drugi tiskarni, ker prve ni poznal, se to z verodostojnega meeta demantira in motivira tako, da se je izbrala ta tiskarna zato, ker je bila v hrvaških rokah. Omenjeno naj bo, da je ta tiskarna, v katero je po verziji A. Wohlfahrta jugoslovanska komisija prišla, mnogo manjša od Jugoslovanske tiskarne. In tako je bilo sedaj odločeno, da prevzame mala tiskarna delo, katerega je komaj zmogla tehnično popolnejša Jugoslovanska tiskarna. Nastala je takozvana dunajska izdaja ali dunajski knjigotisk slovenskih znamk. A kljub majhnemu obratu je ta tiskarna, ki je odletje tiskala samo slovenske znamke in nič drugega, v redu dobavljala njih ogromno količino. Saj se je tiskalo dan in noč. Načrtje za vse te znamke so izdelali domači umetniki, predvsem g. prof. Ivan Vavpotič, le žal, da se niso pravi vsi ohranili. Preobširno bi bilo, da bi omenili tukaj vse težkoče z zobčanjem znamk, naj zadostuje le to, da je tiskarna A. Reisser uporabljala — kolikor je doslej znano — 22 vrst raznega papirja. Ze iz tega se razvidi, da so vsi dosedanj katalogi za slovenske znamke nepopolni.

Ves ta zgodovinski razvoj dokumentira razstava direktorije pošte: razstavljeni album iz 157 listov skoraj vseh različnih slovenskih znamk in provizorijev iz Prekmurja. Za poznavalca slovenskih znamk je to dragocen zaklad, iz katerega se še lahko marsičesa učimo, in celo nefilatelisti se bodo ob tej priliki nehoti spominjali na težkoče iz poprevratne dobe. Vsak filatelista se bo divil redkostim in zobčanju znamk, obduoval bo do danes še splošno neznane poskusne odise 6 in 12 vinarških slovenskih znamk. Zanimivo je tudi, da so na istem odseu kakor

znamke po 40, 6, in 12 vinarjev tudi vrednote tobacne režije.

Pozornost vzbujajo nadalje vse originalne risbe za pretisk znamk, in sicer znamk, ki so se uporabljale v KGCA (Koroška glasovalna cona A) in osnutki pa tudi že pretiskane frankovne znamke Newyorške izdaje v portovne, in sicer 25 parske frankovne znamke v 1 dinarske portovne znamke, 5p/5 Din, 15p/1.50 Din, 20p/2.50 Din, 60p/1.50 Din, 4 Din, 10 Din itd. Prav lepo je sestavljena tudi zbirka vseh odvisov poštinskih pečetnikov takratne Slovenije. Zastopani so mnogi žigi od najredkejših iskanih koroških, ki se lahko vidijo na znamkah, kakor posebej na papirju, do najnavadnejših. Vse to je lepo sistematsko urejeno. Celja zbirka sestoji iz 129 listov in zavzema okoli 70 m² prostora.

Vsako lahko zasleduje postanek in razvoj naših znamk v parski in dinarski valjavi, ki so bile v Sloveniji v prometu. Razstavljene so originalne risbe slikarja Vavpotiča, poskusni odtisi in znamke same. Tehnična stran tiskanja znamk je v tem delu najpopolnejša. Razstavljene so nadalje tudi risbe, negativi, diapozitivi, poskusni odtisi na papirju in na znamkah za izdajo, ki je bila namenjena prometu. To so, kakor že prej omenjeno, frankovne znamke newyorške izdaje, prežigane v portovne znamke. Provizorične slovenske portovne znamke so zastopane prav lepo, večinoma v celih polah, poleg tega je tam še nebroj poskusnih odvisov za pretisk teh znamk.

Manj veziranim obiskovalcem bodo pomagali napisi, ki so pridejani vsem predmetom. K. M.

Iz Celja

— c Renovacija poslopja podružnice banovinske hranilnice v Celju. Celjska podružnica Banovinske hranilnice je sklenila svoje poslopje na vogalu Cankarjeve ceste in Askerčeve ulice renovirati. Stavba je nanovo prebeljena že ob vsej fronti na Askerčovo ulico. V Celju je še vedno precej poslopij, ki so že davno zašležila, da jih pustijo lastniki prenoviti.

— c Ponovno opozarjamo na veliko prireditel Društva kmečkih fantov in deklet, ki bo na praznik 8. t. m. v Spodnji Hudijski pri Celju. Vršili se bosta zelo zanimivi tekmi kmečkih koscev in kmečkih kolezarjev. Podrobnosti priobimo jutri.

DANES NEPREKLICNO ZADNJKRAT ob 4. 18 in 9¼
WILLY FORST
v melodijozni, velezabavni opereti
VESELA DUNAJSKA DEKLETA
Muzika: Robert Stolz
Krasen dopolnilni spored! Tel 2124
Elitni kino Matica

Kdo je Grock?

(K današnji premieri ob pol 10. zvečer v Elitnem kinu Matici.)

Da ni zvočnega filma, bi Ljubljana nikdar ne imela prilike videti in slišati umetnika tolikoga slovesa, kakor je Grock. V Ljubljani je njegovo ime skoraj neznano, zato pa ve slehernik v Parizu, Berlinu, Londonu in tamkaj preko oceana v Ameriki, kaj pomeni ime Grock.

Grock, veliki klown, je genijalen umetnik v svoji stroki. Virtuos in nadarjen muzik igra glasovir, malo violino, klarinet, harmoniko, skratka vse instrumente. Pri tem pa se šali, dela izvrstne dovipe, trike, grimase, da se publika krohoče do solz. Njegov klasičen spored je sedaj prenešen v zvočni film in odslej je dana možnost milijonom videti in slišati Grocka, sicer ne na odru v varijetetu, temveč na filmskem platnu.

Po mnogih letih slave je sklenil Grock končati svojo triumfalno pot in odpočiti se od velikih naporov na svojem razkošnem gradu v Nizzi. Predno pa svet popolnoma pozabi njegovo ime, je sklenil ovekoviti svoj spored v filmu, obenem pa predložiti publiki svoj lastni življenjski roman, ves sijaj obenem pa tudi tragiko kralja klownov. In ta film se je imenito posrečil. Kjerkoli so ga predvajali, se je občinstvo imenito zabavalo ob klasičnem mojstrskem sporedu velikega muzikalnega klowna Grocka.

SOKOLI! DOPISUJTE SAMO NA SOKOLSKEM PISEMSKEM PAPIRJU!

20—30 umorov ima na vesti

Powersu so 7 umorov že dokazali — Cinično opisovanje groznega petkratnega umora

Preiskava proti morilcu Harry Powersu v Clarksburgu, o katerem smo že poročali, spravlja na dan nove strašne podrobnosti. Powersu pripisujejo

20 do 30 umorov.

Dokazali so mu jih že 7. Poleg trupla nesrečne Aste Eicher in njenih treh otrok v starosti 9, 12 in 14 let, so našli v Powersovem stanovanju še dve umorjeni ženski, čijih identiteti pa še niso mogli ugotoviti. Sedmi umor, čigar žrtev je postala Dorothy Lemke, je Powers sam odkrito priznal.

Policija je že našla

skupni grob Powersovih žrtev.

Morilec je zakopal svoje žrtve v mračni garaži, ki si jo je nedavno zgradil. V preiskavi je izpovedal, da mu je služila garaža tudi za pisarno kot ženitovanjskemu posredovalcu. Policija je preiskala tudi okolico garaže. V mračnih prostorih garaže so našli sveženj pisem, v katerih se ponujajo naivne ženske kot neveste, in pa polo z naslovi nevest. V predalčku pisalne mize so našli cel kup konceptov ljubavnih pisem in ženitovanjskih ponudb. Na podlagi teh indicij išče policija

12 Powersovih žrtev,

večinoma priletnih in premožnih vdov, ki so hrepenele po zakonskem jarmu. Powers je debelih nizke postave in

ne posebno izrazitega obraza. Izdajal se je za inženjerja, s svojo ženo in svakinja je živel v dobrih razmerah in če ga je kdo vprašal, od kod ima toliko denarja, je odgovarjal, da ima v eksploataciji bogate petrolejske vrelce. Policija je aretirala tudi njegovo ženo in svakinja, pa ju je izpustila, čim je bil Powers zaslišan. Pri aretaciji je bil morilec zelo hladnokrvn in šele ko so ga trdo prijel, se je udal in priznal svoja grozodejstva.

O umoru obeh žensk, Aste Eicher in Dorothy Lemke, ter treh otročičev je izpovedal, da jih je odpeljal s kolo dvora v svoje stanovanje in jih zaklenil v mračno klet. Najprej je zadelil v pričo njenih otročičev Asto Eicher,

potem je ubil oba mlajša otroka, končno je pa zadelil še najstarejšega otroka in drugo ženo. Pri truplih svojih žrtev je ostal vso noč, zjutraj jih je pa zakopal. Ko so ga vprašali, če so otroci plakali, ki so ga davili njihovo mater, je cinično odgovoril, da

ni imel časa misliti na take malenkosti. Policija, ki straži ječo, kjer sedi Powers v preiskovalnem zaporu, se je morala oborožiti z bombami za solzenje, da obvaruje ječo pred ogroženim množico, ki hoče nečloveškega morilca linčati.

je rotil svojega sina, naj nadaljuje njegovo delo.

Sin je izpolnil očetovo željo, z obudovanjem vredno vztrajnostjo je zbral toliko denarja, da je lahko razkopaval zemljo in iskal zlato. Končno je našel na bogato žilo zlata in kmalu je imel 10 milijonov. Njegovo bogastvo je naglo naraščalo in iz hvalečnosti se je ponudil državi, da ji plača vse njene dolgov v znesku nad 700 milijonov Din. Mehška vlada mu je pa odgovorila, da po zakonu ne sme sprejeti tako bogatega darila. Toda Aivarado se ni udal. Napel je vse sile, da bi izposloval izpremembo dotične zakonske določbe, kar se mu pa ni posrečilo. Zdal bi Mehika gotovo ne odklonila milijonov, če bi se našel kdo, ki bi jih ji ponudil. Najbrž pa tako plemenitega državljanca nikoli več ne bo imela.

Nesrečen zakon Sare Bernhardt

Angleški pisatelj Frank Harris pripoveduje v svojih spominih tudi o zakonski epizodi Sare Bernhardt. V Atenah se je seznanil z elegantnim igralcem Jakobom Demalo, s katerim se je pozneje sestajal tudi v Parizu. Damala je bil svetski človek, ki mu ni bilo do denarja. Lahkega srca ga je zapravljaj in izgubljal pri kartah, kakor ga je lahkega srca najbrž tudi služil. Čez nekaj mesecev je pa presenetila Parizane vest, da se je Sara Bernhardtova v Londonu poročila z Damalo. Harris se je sestal z njima kmalu po poroki. Damala mu je pravil, da sta z ženo zelo srečna. Zdi se pa, da je trajala njuna zakonska sreča samo tako dolgo, dokler je imela Sara dovolj denarja. Ob poroki je imela več milijonov frankov.

Prihodnjo zimo sta se napotila za konca po svetu in v Trstu je Sara ugotovila, da jo Damala vara z neko mlajšo statistik. Med skušnjo ga je pošteno ozmerjala in mu pljunila v obraz. Damala je molče odšel iz gledališča, pobral šila in kopita ter se vrnil v Pariz. Noben moški bi se ne smel oženiti z gledališko ali filmsko zvezdo, to je bilo vse, kar je dejal. Sara je pa težje prenesla ta udarec. Kmalu je odpovedala vse pogodbe, plačala običajno glo-

bo in s vrnila v Pariz, kjer je lepo prosila Damalo, naj ji odpusti. Damala je pa njeno prošnjo odločno odklonil in niti Harrisovo posredovanje ni pomagalo. Naključje je hotelo, da je baš Harris sporočil Sari Bernhardtovi po predstavi v garderobi, da je Damala umrl. Ne da bi se nehala pudrati, je zamrmrala: »Tem bolje!«

Sovjetska armada

»Daily Mail« opisuje, v kakšnem duhu se vzgajajo podčastniki sovjetske armade v vojaških šolah. V šoli sovjetske armade v Moskvi kažejo podčastnikom zelo plastični zemljevid Evrope. Instruktor potuje s paličko po zapadni Evropi, posebno po Angliji in Franciji. Pri tem opozarja podčastnike glasno: »Tu so naši imperialistični sovražniki.« Palčica se premika naprej proti baltskim državam. »Preko teh držav nas nameravajo imperialisti napasti,« pravi instruktor. »Biti moramo pripravljeni.«

V Ženevi sanjajo evropski državniki o miru, piše omenjeni angleški list, v Londonu prireajo ogromne manifestacije za mir in razorožitev, v Moskvi je pa vsak dan večja največja nevarnost za mir, največja ovira razorožitve. Mržnja je posebna veda v šoli sovjetske armade. Mržnja pomeni priprave za vojno. In mržnja vodi neizogibno v vojno. V Angliji govorijo ljudje o razorožitvi, radi pa pozabljajo na najvažnejši problem in to je sovjetska armada. Rusija se nam zdi daleč neke na drugem koncu sveta, toda napolitje se v obmejne države Poljsko, Latvijo, Estonko, Finsko in Rumunijo, pa boste videli problem razorožitve v popolnoma drugačni luči. V teh obmejnih državah bi se vam ljudje smejali, če bi jim govorili o razorožitvi. Tu bi vam mogli ljudje povedati marsikaj. Pravili bi vam o manevrih sovjetske armade ob meji, o novih cestah in železnih, vodečih na zapad, o novih kemičnih tovarnah, zgrajenih v obmejnem pasu, skratka o neprestanih mrličnih pripravah boljševikov na vojno. Ljudje, ki prihajajo iz Rusije, lahko vse to potrdijo.

Napoleon reklame

V Newyorku je umrl mož, ki je zaslužil s svojimi idejami v službi reklame ogromno premoženje. Znan je bil pod imenom »Napoleon reklame«. Harry Reichenbach je bil res drag, vendar pa ni bilo podjetja, ki bi mu ne pomagalo, če se je obrnilo nanj. Amerika je dežela reklame in kdor pride pravočasno s kakršnokoli senzacijo, ima tri četrtine uspeha že v žepu.

Harry Reichenbach je začel kot kolporter, pozneje je služil pri nekem cirku in ker je znal s svojim kričanjem obrniti pozornost ljudi nase, je prišel na idejo, da bi mu utegnulo to pomagati na noge. Kmalu je postal nekakšen veščak za reklamo in v tem je pokazal redko nadarjenost. Pravo slavo mu je pa prinesla šele filmska industrija, ko so postale njegove ideje dogodki, o katerih je govorila vsa Amerika.

Nekoč je začel preplavljati Newyork z letaki, v katerih se je govorilo o bližajoči katastrofi nekaterih velikih nebotičnikov. Letake so metali iz aeroplanov in presenečenim prebivalcem Newyorka so oznanjali, da se bodo nebotičniki podrli. Newyorkski listi so srdito napadli razširjevalca teh vesti, ki je govoril celo javno o zanimivih razlogih, zakaj so 40nadstropna poslopja obsojena na žalosten konec. In kmalu je začelo vse mesto govoriti o možnosti takih katastrof. Ko je dosegla senzacija vrhunec, se je pa izkazalo, da gre le za reklamo za veliki film »Vladarica sveta«, ki ga je bil dobil Reichenbach v resor svojega poklica, da bi mu poskrbel za uspeh. V filmu se namreč podere velik nebotičnik.

Drugič je najel Reichenbach nekaj Turkov, ki so se slučajno mudili v Newyorku, in razširil je vest, da niso prispele samo z namenom ogledati si mesto, temveč da iščejo princeso iz stambul-

skega harema, ki je bila ugrabljena in odpeljana v Ameriko. Kdor bi vedel kaj o njej, dobi 20.000 dolarjev nagrade. Seveda je zopet vse mesto govorilo o tej senzaciji, dokler ni prišel film »Dekle iz Stambula«.

Nekoč pa je imel v hotelu v velikem zaboji spravljenega leva in naročil je zanj 30 funtov mesa. Ko so ga vprašali, čemu mu bo toliko mesa, je odgovoril

skrivnostno, da ima pri sebi človeka-opico, ki ima tako dober apetit. Hotel-sko osebje je takoj obvestilo o senzaciji uradništva in drugi dan so izšli obširni članki o človeku-opici, kar je pa bila samo njegova reklama za film »Tarzan med opicami«. Zadnja leta je Reichenbach bolhal in zdravniki so preprosto ugotovili, da ima raka. Umrl je v bolnici, star šele 49 let.

Stavbno gibanje v Ljubljani

Proti koncu sezone je stavbno gibanje v mestu in okolici zelo živahno

Ljubljana, 7. septembra.

Sprico ugodnega vremena se uspešno stavi in gradi na vseh stavbiščih. Tako je bila v nekaj tednih sezidana in pokrita enonadstropna hiša privatne uradnice ge. Zore Strusove v Korytkovi ulici. Vzidavajo okenske okvire in podboje ter ometavajo zunanje stene, notranje so pa do malega že ometane. Stavba je precej obsežna, vendar bodo stanovanja porabna proti koncu prihodnjega meseca. Moderna stanovanja bodo v visokem pritličju in prvem nadstropju. Ker stoji hiša na odprtem svetu, bodo sobe svetle in solnčne, torej zdrave. Zidarska dela vodi inž. Dukič.

V Korytkovi ulici, oziroma med Bolgarsko in Grablovičevovo ulico, si zgradi svoj dom Alojzij Hajnrihar. Poslopje bo enonadstropno. Zdal je v delu prvo nadstropje. Kadar bo to zidovje gotovo, napravijo streho ter se prične z ometavanjem sten. Stanovanja bodo svetla, suha ter zdrava, ker je hiša toliko pomaknjena od cest, da ne bo silil v sobe nadležni cestni prah. V oktobru bodo gotova zidarska in vsa ostala dela in se stranke vse-lijo. Zidarska dela izvršuje stavbnik Josip Misson. V Korytkovi ulici se bo še veliko zidalo, kadar se otvori cesta iz Bohoričeve do Jenkove ulice sporedno z Japljevo ulico, ter se na ta način zvežeta oba dela Korytkove ulice.

Na Cesti IX. blizu Večne poti si gradi zidarski mojster Janez Kozamernik iz Stranske vasi pri Dobrovi še eno domačijo. V prvi, ki je bila sezidana lani, so že stranke. Zdal je pa v delu tik prve še ena hiša, v kateri bodo svetla, suha in zdrava stanovanja v visokem pritličju, prvem nadstropju in pod streho. Visoko pritlični del hiše je dozidan, zidarji hite zidati prvo nadstropje, da bo poslopje čim prej spravljeno pod streho ter omogočeno ometovanje zunanjih sten. Pri količjak ugodnem vremenu bo hiša v dobrem mesecu ali kaj takega gotova in porabna. Kakor se čuje, namerava gospodar prvo hišo prodati, drugo pa obdržati zase.

Ob Cesti na Brdo (na Viču) je lani zraslo iz travnikov deset ljubkih hiš s svetlimi, modernimi stanovanji. Zidali so jih na levi strani ceste, letos jih gradijo na desni strani proti Rožniku. Tako bo imel tamkaj svoj dom delavec Andrej Alič iz Razorov pri Dobrovi, ki je zaposlen v pivovarni Union. Poslopje je sezidano in pokrito. Zidarji hite z vzidavanjem okenskih okvirjev in podbojev ter ometavanjem sten. Stanovanje bo v pritličju in pod streho. V sobah bo dovolj solca, svetlobe in zdravega zraka s polja in iz gozda. Zida mu Janez Kozamernik, zidarski mojster iz Stranske vasi pri Dobrovi.

Blizu Aliča si stavi svoje domovanje železniški čuvaj M. Petrič. Notranje stene so že ometane, zunanje pa ometavajo. Stanovanje bo v pritličju in pod streho. Vsa zidarska in ostala dela bodo gotova v treh tednih. Da so prišli do žive vode, so kopali v ilovnata tla 10 metrov globoko, naka so zabili v zemljo še tri metre dolgo železno cev, skozi katero dobivajo dobro pitno vodo. Petričeva hiša stoji na gričku in ravno zato je vodnjak tako globok. Petričeva hiša zida zidarski mojster France Marinčič z Viča.

S Ceste na Brdo je projektirana cesta na Večno pot. Tu je nastalo lično novo naselje. Po hišah še nimajo ljubljanskega vodovoda, pač pa moderno električno razsvetljavo in radio. Obiljubljen jim je pa

tudi vodovod. Zdal ima vsaka hiša svoj vodnjak, kar je stalo malo denarja in truda. Zabili so po tri metre dolgo železno cev v mehka tla, pa so prišli do pitne vode. Nekateri hiše imajo baže prav dobro pitno vodo, kar je vsekako veliko vredno. V tem idičnem naselju si stavi svoje domovanje železniški čuvaj I. Bačič. Poslopje je spravljeno pod streho, znotraj ometano, zunanje se pa še ometuje. Stanovanje bo v pritličju in pa pod streho. Vsa dela se izvrše do sredi septembra in se gospodar vseli pod svojo streho. Zidanje vodi zidarski mojster France Marinčič.

Bačičev sosed je orožniški upokojenec France Cerkvant, čigar hišo s pritličnim in podstrešnim stanovanjem sedaj ometavajo od zuna, od znotraj je pa tudi že poslikano, tako da gospodar že stanuje pod svojo streho.

Novosti za damske plašče pravkar došle!

A. & E. Skaberné Ljubljana

Čudno.

- Kako kaj gre trgovina?
- Zelo slabo, vsak dan moram do-pačevati.
- Torej bi bilo bolje opustiti jo.
- Opustiti? Tebi je lahko govoriti tako, toda od česa naj potem živim?

Važen delavec.

- Če se tako pritožuješ, da imaš dela čez glavo, zakaj pa nikoli ne vzameš dopusta? Saj bi podjetje obratovalo tudi brez tebe.
- Obratovalo bi že, toda jaz nočem, da bi vedel to tudi gospod šef.

Lekarnarjeve težave.

- Kako se ti kaj godi, prijatelj?
- Slabo, slabo, moja lekarna je vedno prazna.
- Kaj v tem kraju sploh ne bole-hajo?
- Bolehajo že, toda skregal sem se z zdravnikom in zdaj predpiše vsake-mu bolniku samo kislo mleko in svež zrak.

Meščani in deželani!

Vsak naj se DREVI zanima za NAJDRZNEJŠE AKROBACIJE na žici — ob 9. uri po „Slehniku“ v Vegovi ulici. VABIJO SLOVENSKI AKROBATI.

Emile Gaboriau;

28

Vampirji velemesta

Roman

— Prijatelj naše rodbine sta. — je nadaljeval dekle, — in gotovo ste spoznali vsa hodo našega domačega življenja. Gotovo ste opazili, da živim med materjo in očetom kot sirota sama. ...

Obmolnila je v zadregi, potem se je pa ojunčila in povedala kar naravnost: — Če sem si drznila prositi vas za kratek razgovor, sem storila to z namenom prosiť vas lepo, da opustite svojo namero in prevzamete odgovornost za to, da z najino poroko ne bo nič.

Ta izjava je prišla tako nepričakovano in navdala je barona de Breulha s tako grozo, da se ni mogel premagati da bi ne povedal, kaj čuti.

— Gospodična, — je začel.

Sabina ga je prekinila.

— To je velika usluga, ki jo pričakujem od vaše plemenitosti. Samo od vas je odvisno, da me obvarujete težkega udarca.

Otožno se je nasmehnila in pripomnila:

— Zdi se mi, da usluga, ki jo pričakujem od vas, vendarle ni tako velika, da bi mi je ne mogli sprijeti. Saj me skoraj sploh ne poznate; torej ni nikjer rečeno, da bi se morali zanimati zame. Baronu de Breulhu se je na obrazu poznalo, da hudo trpi.

— Motite se, gospodična in napačno me sodite, — je dejal resno. — Saj nisem več v letih, ko se človek tako lahko za kaj odloči. Za vašo roko sem se potegoval zato, ker znam ceniti redke lastnosti vašega srca in vaše duše. Prepričan sem, da bo tisti, ki si pribori vašo naklonjenost, najprej človek na svetu.

Gospodična de Mussidan je odpirala usta, da bi odgovorila, toda de Breulh je nadaljeval:

— Kaj sem vam storil, da me tako odklanjate? Ne vem. Vedite pa, gospodična, da je to udarec, ki ga ne bom nikoli prebolel.

Njegova žalost je bila tako iskrena, da je Sabino globoko ganila.

— Verjemite mi, gospod, — je dejala, — da mi je hudo bolj nego si morete misliti. Niste mi bili antipatični in vašo pozornost si štejem v čast. Srečna

in ponosna bi bila, da bi mogla postati vaša žena, če bi ...

Kri ji je pritisknila v glavo tako, da je morala umolkneti.

Toda baron de Breulh je bil krut in hotel je vedeti, kaj mu je zamolčala.

— Če bi — je vprašal.

Gospodična de Mussidan se je obrnila proč, da bi ji ne bilo treba pokazati svoje zadrege, potem je pa odgovorila z drhtečim glasom:

— Če bi ne bila oddala srca in oblju-bila roke drugemu.

Baron de Breulh se ni mogel premagati, da bi od presenečenja ne vzklilnil:

— Ah!

Naj je že bil ta »ah« izgovorjen namenoma, slučajno ali pa iz ljubosumnosti, vendar je tičala v njem nekakšna ironija, ki je neprijetno zadela Sabino. Naglo se je obrnila, pogledala de Breulhu srepo v obraz in nadaljevala ponosno dvignjene glave:

— Da, drugemu, ki sem si ga izbrala sama med vsemi, drugemu, ki sem mu vse, kakor je tu, on meni vse.

Baron de Breulh je molčal.

— In ta sklep vas ne more užaliti, — je nadaljevala dekle. — Ko sem se seznanila z njim, me sploh še niste poznali. Sicer pa — ali je mogoča primerjava

med njim in vami? Vi imate sijajno ime, on pa imena prav za prav nima. Vi imate ogromno premoženje, on si pa mora s trdim delom služiti vsakdanji kruh. Tako je ta reč, gospod. Morda je nadarjen, toda dokler ne postane velik umetnik, mora biti delavec ...

Za hip je umolknila, potem pa pripomnila:

— Ljubim ga!

Baron de Breulh jo je poslušal bled kot zid. Na dnu njegovega srca je glodala strašna ljubosumnost. Če je bil izdal košček rasnice, še ni bila izdana vsa. Ljubil je Sabino in sicer že davno. To so bile sanje njegove bodočnosti in gospodična de Mussidan jih je hotela uničiti, ker jih menda ni videla. Da, bil je plemič, bil je neizmerno bogat, toda vsa naslove in premoženje bi bil dal, če bi mogel biti na mestu onega drugega, ki si je pošteno služil kruh, ki je bil najdenec, a vendar ljubljen.

Mnogi bi bili na njegovem mestu skomignili z rameni, češ, Sabina je pač romantično dekle. On jo je pa razumel. In kar je na nji še posebno občudoval, je bila njena iskrenost in njen pogum. Upal je, da postane to energično dekle njegova žena.

— Kako se pa moreta sestajati z njim? — jo je vprašal.

Spoznala je, da mu ne more ničesar prikrivati.

— Sestajava se na promenadi; tudi pri njem sem že bila ...

— Pri njem!

— Da. Petnajstkrat sem mu sedela za model.

In ponosno je pripomnila:

— Dekle, kakršna sem jaz, gre lahko brez obotavljanja k moškemu, ki ga ljubim; tam se ne dogaja nič, kar bi žalilo mojo sramežljivost.

Baron de Breulh je molčal. Bil je v zadregi, ves zmeden.

— Zdal veste vse, gospod ... Sta sem celo tako daleč, da sem vam zaupala stvari, ki si jih nisem upala zaupati niti lastni materi. Kaj lahko zdaj upam?

— Zgodi se po vaši volji, gospodična, — je odgovoril otožno. — Se danes napišem vašemu očetu in vzamem besedo nazaj. To bo prvič, da ne ostane-mož beseda.

— Hvala, gospod, — je zašepetala Sabina.

Ta čas se je pojavil sluga.

— Ali ste obvestili mojo mater o gos-podovem prihodu? — ga je vprašala.

— Ne, gospodična. Gospod in mило-stiva sta mi naročila, naj povem gos-podu, da ga ne morete sprejeti.

Izdelujejo se naj-novejši modeli otroških vozičkov, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji. Velika izbira. Naj-nižje cene. Ceniki franco.

TRIBUNA & F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

POZOR!

POZOR!

Pleskarska in ličarska dela

za privatnike in nove stavbe

z najugodnejšimi pogoji izvršuje strokovno

IVAN GENUSSI, pleskar, Ljubljana, IGRIŠKA ULICA ŠT. 10

Postrežba točna!

Cene solidne!

Repič Fran

sodarsko podjetje

LJUBLJANA, KOLIZEJSKA 18.
se priporoča obiskovalcem velesejma za ogled razstavljenih del v paviljonu E, zunanje lope. Detajlna prodaja.

POSETNIKOM VELESEJMA!

Prva paro-brzoličalnica JOSIP BOC, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 6 (vis-a-vis hotela Štrukelj)

Edina v Ljubljani, ki vam po par minutnem čakanju v posebnem prostoru nudi posebno zlikano obleko.

Ob priliki velesejma in kraljevega tedna odprto tudi ob nedeljah dopoldne.

LEVANTSKI VELESEJEM

Fiera del Levante
BARI (Italija)

6. do 21. septembra 1931

Ogljave na železnicah in parobrodih.
Zastopnik v Ljubljani: Cosulich Line.

Ribiške potreščine

vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg.

COMMERCE

otvarja jesensko

PRODAJO

Naše cene jasno pričajo:

Šivane koton odeje, ročno delo	komad po Din	80.—
Šivane saten odeje, fina vata	m	165.—
Fino češko sukno za ženske plašče, 140 cm	m	55.—
Fina umetna svila	m	10.—
Jugoslovanski cefir za srajce	m	4.50
šifon, 80 cm	m	6.—
Najfinejši šifon brez apreture, 80 cm	m	10.—
Moderno sukno za ženske obleke, 130 cm	m	48.—
Gladko volneno blago, 110 cm	m	28.—
Angleško sukno za moške obleke	m od 150.— do Din	250.—
Češki štofi za moške obleke	m od 60.— do Din	120.—
Pralna bombažna turist flanela	m	6.80
Velour pralni barhend	m	9.—

NOVOSTI:

Moderni trpezni čevlji, kolesarno nizke cene. — Zadovalni ste bili pri pomladni prodaji, še bolj boste sedaj.

„COMMERCE“, delniška družba, LJUBLJANA

TAVČARJEVA (Šodna) ulica 2, prvo nadstropje.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znak! — Na vprašanja brez znamke se ne odgovarja. — Najmanjši oglas Din 5.—

500 DINARJEV TEDENSKO plačamo zgovornim osebam s številnimi poznanstvi! Perasons, Ljubljana, Poštni predal 307. — Znamko za odgovor! 86/L

MAGISTER RECEPTARIUS z daljšo prakso, vešč slovenskega in nemškega jezika, se išče za mestno lekarno na štajerskem. Nastop 1. oktobra, eventualno pozneje. Obširne ponudbe pod šifro: »Magister 2495« na upravo »Slovenskega Naroda« v Ljubljani.

PES VOLČJE PASME temnorjav se je izgubil. Sliši na ime »Boc«. Odda naj se ga proti nagradi na Dunajski cesti 43. 2527

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja
lekarna Dr. G. PICCOLI, LJUBLJANA, Dunajska c. 6.

Modroce,

peresnice, posteljne mreže, otomane, divane, patent fotelje, cvilhi, blago in žimo — dobite najceneje pri

F. Sajovic, Ljubljana, Stari trg šte. 6

BUKOVA DRVA
TRBOVELJSKI
PREMOG

pri št.

„KURIVO“

LJUBLJANA, Dunaj-

ska cesta šte. 53

(na Balkanu)

Telefon 34—34

Klavirji! Pianini!

Svetovnih znamk kupite po globoko znižanih cenah pri

MUSICA, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 40. — Najceneje izposojuje, popravlja in uglašuje!

VINSKI KIS dober, večja količina. Vprašati: Mestni trg 13/II. 2522

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE »Omnia« naprodaj. Dunajska cesta 36. 2515

MODROCE

vrhne la afrik. močno blago a

Din 240.—

zložljive postelje, posteljne odeje, žimo in blago za preobleko pohištva najceneje kupite pri

Rudolf Sever

LJUBLJANA, Marijin trg št. 2

L. Mikuš

Ljubljana,

Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo

in solčnikov ter sprehajalnih palic.

Popravila se izvršujejo

— točno in solidno. —

SLIKE

spreveda in druge, posnete ob priliki odkritja spomenika kralju Petru Velikemu Osvoboditelju se dobijo v Zvezni knjigarni (nasproti glavne pošte)

Mestni pogrebni svet
Občina Ljubljana

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš srčno ljubljani soprog, oče, stari oče, brat in tast, gospod

Franjo Lovšin

šolski upravitelj, častni član sreznega učiteljskega društva JUJ v Černomlju, častni član Gasilnega društva, ustanovitelj Sokola in drugih društev v Vinkci

dne 7. t. m. po kratkem, veličnem trpljenju, v 69. letu svoje starosti, mirno preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v sredo, dne 9. septembra 1931 ob 4. uri popoldne izpred mrtvašnice Stara pot št. 2 na pokopališče k Sv. Križu, kjer se položi truplo v rodbinski grobnici k večnemu počitku.

Ljubljana - Vinka, dne 7. septembra 1931.

FRANČIŠKA, soproga

ALFONZ, EVGEN, MIRKO, TEODOR, sinovi

BERTA, hči

MARIJA, sestra

LUJZA in POLDKA LOVŠIN, sinovi

AVGUST KRAVOS, zet

Cvetka, MARKO, JANKO, SAŠA, vnuki in vnukinje.

ŠIVALNI STROJI IN KOLESA

„ADLER“ — „Gritzner“

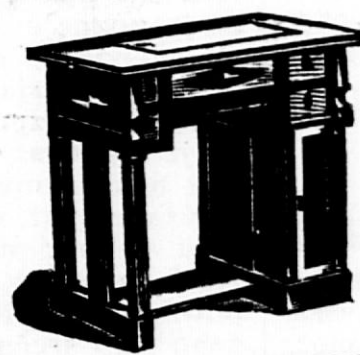
PLETILNI STROJ »DUBED« le pri

JOS. PETELINC - LJUBLJANA

ZA VODO

Čak. račun 12.005.

Telefon št. 2044.

Za časa
velesejma
paviljon »H«.

Francoska Linija Cie. Gle. Transatlantique (French Line) Havre-Newyork

PRESELITEV!

Pisarna

FRANCOSKE LINJE (FRENCH LINE)

zastopnik

IVAN KRAKER

se preseli DNE 1. OKTOBA t. l. iz Kolodvorske

ulice šte. 35 na

MASARYKOVO CESTO št. 14

nasproti izhoda glavnega kolodvora

Ivan Kraker, Ljubljana, Masarykova c. št. 14

Večja množina

makulturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove uprava Slovenskega Naroda

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - depozita

Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon št. 2040, 2457, 2543. Interurban 2706, 2806.